

Akademikerne, 31.08.2026

Akademikerne takker for muligheten til å komme med innspill til Lesekommisjonen.

Lesing er en grunnleggende ferdighet, og en forutsetning for læring, demokratisk deltakelse, omstillingsevne og verdiskaping. I et stadig mer kunnskapsintensivt arbeidsliv er gode leseferdigheter avgjørende både for den enkelte og for samfunnet. Akademikerne mener derfor at arbeidet med å styrke lesing må ses som en del av en helhetlig kunnskaps- og kompetansepolitikk.

Overordnede innspill:

Vi har disse overordnede innspillene til kommisjonen, og ser frem til å lese og vurdere kommisjonens anbefalinger.

1. Styrk kvaliteten i skolen gjennom faglig sterke lærere

Forskning viser at læreren er den viktigste enkeltfaktoren for elevenes læring. Skal leseferdighetene styrkes, må elever møte lærere med høy faglig kompetanse og gode muligheter til faglig utvikling gjennom hele yrkeslivet.

Akademikerne mener derfor at:

- * lærernes faglige kompetanse må styrkes og videreutvikles
- * etter- og videreutdanningstilbudene for lærere og lektorer må være gode og relevante
- * skolen må være en attraktiv arbeidsplass som rekrutterer og beholder høyt kvalifiserte lærere

Dette er i tråd med Akademikernes gjentatte krav om bedre muligheter for kompetanseutvikling for lærere og lektorer.

2. Lesing er nøkkelen til sosial mobilitet

God lesekompetanse er en av de viktigste forutsetningene for å lykkes i utdanning og arbeidsliv. Svake leseferdigheter bidrar til utenforskap, lavere gjennomføring i utdanning og svakere tilknytning til arbeidsmarkedet.

Tiltak for å styrke lesing bør derfor særlig rettes mot grupper som er i risiko for å falle utenfor, og bidra til at bakgrunn i mindre grad avgjør utdannings- og yrkesmuligheter.

3. Lesing må forstås som en livslang ferdighet

Lesing er ikke bare et spørsmål for barnehage og grunnskole. I et arbeidsliv preget av rask teknologisk utvikling, kunstig intelligens og kontinuerlig kompetansebehov er evnen til å tilegne seg ny kunnskap viktigere enn noen gang.

Akademikerne har gjennom flere innspill understreket behovet for livslang læring og kontinuerlig kompetanseutvikling. Evnen til å forstå, tolke, vurdere og anvende tekst er en grunnleggende forutsetning for slik læring.

Lesekommisjonen bør derfor også vurdere hvordan leseferdigheter kan vedlikeholdes og utvikles gjennom hele utdanningsløpet og arbeidslivet.

4. Fremme lesing og kritisk tenkning i en digital tidsalder

Digitalisering og kunstig intelligens gir nye muligheter, men også nye utfordringer. Tilgangen på informasjon har aldri vært større, samtidig som kravet til kildekritikk, analyse og dyp forståelse øker.

Akademikerne mener at skolen og utdanningssystemet må ruste elever og studenter til å:

- * lese lengre og mer komplekse tekster
- * skille mellom kvalitetssikret kunnskap og feilinformasjon
- * anvende kritisk tenkning og vitenskapelige arbeidsmåter

Leselyst og lesetrening må derfor kombineres med arbeidet for kritisk tenkning, kildekritikk og dannelses.

5. Lesing som grunnlag for den opplyste samtalen

Akademikerne har over tid vært opptatt av betydningen av kunnskap, akademisk frihet og den opplyste offentlige samtalen. En befolkning som leser og tilegner seg kunnskap er et viktig vern mot polarisering, konspirasjonsteorier og motstand mot kunnskap og forskning. Dette perspektivet bør inngå tydelig i kommisjonens arbeid.

Akademikernes hovedbudskap

Lesing er ikke bare en skolepolitisk utfordring. Det er også en utfordring for kompetansepolitikken, arbeidslivet og demokratiet vårt. Skal Norge fortsatt lykkes med omstilling, innovasjon og høy verdiskaping må flere lese bedre, forstå mer og lære mer hele livet.

Arbeidet for økt lesekompetanse må derfor ses i sammenheng med satsing på lærernes kompetanse, kvalitet i hele utdanningsløpet og livslang læring.

